

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. P., a. s.**, so sídlom v B., zastúpeného JUDr. V. H., advokátkou, so sídlom v B., proti žalovanému **B., a. s.**, B., zastúpenému advokátskou kanceláriou S. – L., a. s., B., ktorá sa viedla na Okresnom súde Bratislava I, pod sp. zn. 25 Cb 97/2002, **o zaplatenie 28 851 289,35 Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. novembra 2009, č. k. 3 Cob 71/2009 – 1182, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a uznesenie odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania z 18. novembra 2009, č. k. 3 Cob 71/2009 – 1195 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 21. novembra 2007, č. k. 25 Cb 97/2002 – 766 vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 28 753 377,35 Sk s úrokmi z omeškania a 3 362 278,81 Sk náhrady trov konania. Priznaná istina predstavuje nedoplatok ceny dodaného tepla za obdobie január – apríl 2002. Rozhodol tak na základe skutkového zistenia, podľa ktorého, predmetom dlhodobých obchodných vzťahov právnych predchodcov i terajšieho žalobcu a žalovaného (ďalej len žalobca a žalovaný) je dodávka tepla, ktorého výrobcom je žalobca, žalovanému. Podkladom pre dodávku tepla bola zmluva z 10. novembra 1999. Súd prvého stupňa uvedenú zmluvu považoval za kúpnu zmluvu podľa § 409 Obch. zák. Nesúhlasil s názorom žalovaného, že ide o osobitný zmluvný typ o dodávke tepla podľa § 32 zákona č. 70/1998 Z. z., pretože žalovaný nie je v záväzkovom vzťahu priamym odberateľom podľa definície v § 31 citovaného zákona, pretože nespĺňa podmienku odberu prostredníctvom zriadenej tepelnej prípojky, odberného miesta a odberného tepelného zariadenia, ktoré sa nachádza na sekundárnej strane sústavy tepelných zariadení za odovzdávacou stanicou. Zmluva má všetky znaky kúpnej zmluvy podľa

§ 409 Obch. zákonníka a žalovaný je povinný zaplatiť zmluvnú cenu stanovenú spôsobom určeným v zmluve.

Krajský súd v Bratislave rozhodujúc o odvolaní žalovaného, rozsudkom z 18. novembra 2009, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že žalovaný nemá postavenie priameho odberateľa. Aj definícia predmetu jeho činnosti (výroba tepla, výroba elektriny, výkup tepla a rozvod tepla) skôr nasvedčuje tomu, že žalovaný teplo priamym odberateľom dodáva. Výsledky dokazovania jednoznačne nevyvrátili, že pripojovacie potrubie žalobcu smeruje jedine do rozvodnej siete žalovaného a nie je na neho pripojený žiadny ďalší odberateľ. Keďže rozvodné potrubie žalobcu nespĺňa podmienku verejného rozvodu nemôže ani napojenie žalovaného spĺňať kritéria zákonnej definície tepelnej prípojky podľa § 31 písm. f) zák. č. 70/1998 Z. z. Žalovaný nespĺňa ani ďalší znak priameho odberateľa, ktorým je rozpočítanie tepla konečným spotrebiteľom, pretože predložené zmluvy uzatvorené žalovaným so spoločnosťou B. a Ministerstvom hospodárstva SR nepreukazujú rozpočítanie tepla, ale len jeho účtovanie pre jednotlivých odberateľov.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 11. novembra 2009.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Dovolanie považoval za prípustné z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) O. s. p. Za odňatie možnosti konať pred súdom považuje nasledujúce skutočnosti :

1) Hoci Najvyšší súd Slovenskej republiky viackrát judikoval, že rešpektovanie práva na spravodlivý proces zakotvený v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd predpokladá, že účastníkom konania musí byť daná možnosť nielen vyjadriť sa k vykonaným dôkazom ale aj možnosť označiť a navrhnúť dôkazy, ktoré považuje pre preukázanie svojich tvrdení za potrebné. Súd je povinný o takýchto návrhoch rozhodnúť a pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí vysvetliť prečo ich neakceptoval. Žalovaný v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa uviedol 10 odvolacích dôvodov, na základe ktorých žiadal rozsudok zmeniť alebo zrušiť. Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku zaoberal len jedným z dôvodov (otázkou právneho

nástupníctva) a čiastočne otázkou priameho odberateľa tepla. V otázke priameho odberateľa tepla sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa pričom vôbec nebral na zreteľ aktualizované stanoviská Ministerstva hospodárstva SR a S., ktoré preukazovali postavenie žalovaného ako priameho odberateľa tepla. Nebral do úvahy ani znalecké posudky predložené účastníkmi a nevyhovel ani návrhu, aby bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie. Zo skutočnosti, že závery znaleckých posudkov a predložených stanovísk sú rozporné vyvodil, že žalovaný nepreukázal svoje tvrdenie, že je priamym odberateľom.

2) Žalovanému bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z konania súdu prvého stupňa, ktorý však nevykonal žalovaným navrhnuté dôkazy a odvolací súd neurobil nápravu porušenia práv žalovaného súdom prvého stupňa.

3) Súd prvého stupňa zástupcovi žalovaného neumožnil oboznámiť sa s podaním žalobcu, ktorý mu bol doručený krátkou cestou na pojednávaní pred vyhlásením rozsudku a tým zmaril možnosť vyjadriť sa k predloženým listinám a dôkazom. Následne žalobcom predložené dôkazy listinami nevykonal procesne predpísaným spôsobom. Dve z predložených listín boli podstatné pre rozhodnutie súdu a bolo neskôr negované opačným stanoviskom inštitúcií, ktoré ich podali.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.), rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Žalobcom napadnutý rozsudok nie je rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je však prípustné dovolanie ak rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Dovolateľ tvrdí, že v konaní mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Ak k takémuto nesprávnemu postupu odvolacieho súdu v konaní skutočne došlo, zakladá to prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f) O. s. p.) treba rozumieť taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Povinnosťou súdu v konaní je postupovať tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p.). Medzi jedno zo základných procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania patrí právo navrhovať dôkazy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k dôkazom, ktoré sa vykonali. Podmienky, aby účastník mal efektívnu možnosť uvedené práva využiť musí vytvoriť súd. Spôsob akým sa to má stať závisí na konkrétnych okolnostiach prípadu a procesnej situácii. Postup súdu prvého stupňa uvedeným požiadavkám nezodpovedal.

Žalobca doručil súdu prvého stupňa 14. novembra 2008 podanie, ktorým okrem vyjadrenia k predchádzajúcemu podaniu žalovaného a „k niektorým meritórnym otázkam sporu“ navrhuje aj vykonanie ďalších dôkazov. Navrhuje vykonanie dokazovania listinami, ktoré k podaniu pripojil. Okrem nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III ÚS 311/07 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obdo 32/2008, ktoré mal k dispozícii aj žalovaný, takže mu museli byť známe, predložil ďalších sedem listín. Podanie vrátane pripojených listín súd doručil žalovanému krátkou cestou na pojednávaní 21. novembra 2008, na ktorom rozhodol rozsudkom. Navrhovateľ žiadal pojednávanie odročiť, aby sa mohol oboznámiť s podaním žalobcu a so šiestimi novými dôkazmi (listinami) a po technickej stránke ich posúdiť. Zároveň navrhol vykonať dokazovanie okrem iných fotodokumentáciou a nákresmi tepelnej prípojky, tepelných odberných zariadení, meračov na preukázanie, že má postavenie priameho odberateľa. Uvedené dôkazy sa nachádzajú v archíve žalovaného a archíve jeho právneho predchodcu preto potrebuje

čas na ich zadováženie. Súd návrhu nevyhovел, pojednávane neodročil a na pojednávani vyhlásil rozsudok.

Prejednávanú vec, vzhľadom na jej predmet, možno hodnotiť ako skutkovo zložitú a právne náročnú. Z priebehu konania a jeho doterajšieho výsledku ako kľúčová pre spôsob stanovenia ceny žalovaným odobratého (prípadne i neodobratého) tepla, sa javí otázka postavenia žalovaného ako odberateľa, teda či má postavenie priameho odberateľa podľa § 31 písm. b) zák. č. 70/1998 Z. z. K objasneniu uvedenej otázky zrejme slúžili predovšetkým dve zo žalovaným predložených listinných dôkazov. Ide list – stanovisko Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 15. februára 2007 k niektorým ustanoveniam zákona o energetike adresovaný zástupkyni žalobcu a obdobné stanovisko Slovenského zväzu výrobcov tepla z 11. mája 2007. V oboch prípadoch ide o pomerne rozsiahle (necelé štyri strany) listiny s odborným technicko – právnym obsahom. Význam uvedených dôkazov pre rozhodnutie súdu prvého stupňa je zrejmý z jeho odôvodnenia rozsudku, v ktorom uviedol, že si ich súd osvojil a považoval z nich za preukázané, že žalovaný vo vzťahu k žalobcovi nevystupoval (zrejme nemal postavenie) ako priamy odberateľ.

Obe listiny boli pre žalovaného nové, pretože predtým, ako mu boli na pojednávani predložené ich zrejme nemal k dispozícii a ich obsah mu bol preto neznámy. Bez ohľadu nato, či boli tieto listinné dôkazy vykonané predpísaným spôsobom prečítaním na pojednávani (žalovaný tvrdí že nie), bez dôkladného oboznámenia sa s ich obsahom a posúdenia jeho významu, žalovaný k nim nemohol zaujať kvalifikované stanovisko, vyjadriť sa k nim a zvoliť ďalší postup v konaní. O potrebe umožniť žalovanému podrobnejšie oboznámenie sa s uvedeným stanoviskami pre kvalifikovanú reakciu na ne, svedčia aj nové stanoviská uvedených inštitúcií z 30. apríla 2009 (MH SR) a z 1. apríla 2009 (SZVT).

Vzhľadom na uvedené bolo namieste pojednávane odročiť a žalovanému tak umožniť, aby sa s obsahom listín bližšie oboznámil a mohol posúdiť ich zmysel a význam pre konanie. Tým že tak súd prvého stupňa neurobil, žalovaný nemohol efektívne využiť svoje právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom dovolateľa, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd uvedené pochybenie súdu prvého stupňa nenapravil a sám sa dopustil ďalšieho obdobného procesného pochybenia. Žalovaný po podaní odvolania podaním

doručeným odvolaciu súdu 1. júna 2009 (č. 1. 908 spisu) doložil do spisu už uvedené nové stanoviská MH SR a SZVT, v ktorých zaujímajú k otázke postavenia žalovaného ako priameho odberateľa odlišné stanovisko ako v pôvodných stanoviskách, s vysvetlením, že pôvodné stanoviská zaujímali len k všeobecne podaným otázkam bez toho aby mali k dispozícii podklady a bez vzťahu ku konkrétnemu prípadu. Odvolací súd na pojednávaní 21. októbra 2009 oboznámil obsah spisu a prechádzajúceho konania na súde prvého stupňa. Podľa obsahu zápisnice vykonal na návrh žalovaného dokazovanie znaleckým posudkom znalca Ing. J.K. vypracovaným na objednávku žalovaného a na návrh žalobcu znaleckým posudkom Ing. M.Š. objednaným žalobcom. Pojednávanie odročil na vyhlásenie rozsudku na 11. novembra 2009 bez toho, aby vykonal ďalšie dokazovanie. Po odročení pojednávania žalovaný podaním doručeným 29. októbra 2009 upozornil odvolací súd, že podaním z 1. júna 2009 doplnil do spisu už spomenuté nové stanoviska MHSR a SZVT. Odvolací súd bez toho, aby vo veci nariadil ďalšie pojednávanie 11. novembra 2009 vyhlásil rozsudok, ktorým rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil na skutkovom a z toho vyplývajúcom právnom závere, že žalovaný nemá v pomere k žalobcovi v dodávateľsko – odberateľskom vzťahu postavenie priameho odberateľa (priamy odberateľ ako právny pojem definovaný v zákone o energetike). Jediným podkladom pre jeho skutkové zistenie a právny záver v tomto smere, boli podľa odôvodnenia rozhodnutia odborné vyjadrenia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 15. decembra 2007 a Slovenského zväzu výrobcov tepla z 11. mája 2007.

Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na rovnakom skutkovom zistení a právnom závere, keď v odôvodnení uvádza, že sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že žalovaný nemá postavenie priameho odberateľa. Z odôvodnenia však zároveň vyplýva, že podkladom pre jeho záver nie sú odborné vyjadrenia, ktoré boli podkladom pre záver súdu prvého stupňa, keďže ich závery považuje za rozporné. Bližšie však neuvádza v čom vidí ich rozpornosť. Nie je tak zrejmé či považuje za vnútorne rozporné jednotlivé stanoviská, ktoré boli podkladom pre záver súdu prvého stupňa alebo ich považuje za vzájomne si odporujúce. Vychádzajúc z obsahu spisu sa dá predpokladať, že za odporujúce odvolací súd považoval stanoviská z ktorých vychádzal súd prvého stupňa voči novým stanoviskám, ktoré predložil žalovaný. Stanoviská, ktoré predložil žalovaný však v odvolacom konaní neboli vykonané, hoci na ne žalovaný osobitne poukázal. Boli to dôkazy nové, ktoré v čase

rozhodovania súdu prvého stupňa ešte neexistovali a sú reakciou na dôkazy predložené a vykonané na súde prvého stupňa, ktoré boli rozhodujúce pre záver súdu o postavení žalovaného, ku ktorým sa žalovaný z už uvedených dôvodov nemohol kvalifikovane vyjadriť.

Jedinými dôkazmi, ktoré vykonal odvolací súd boli účastníkmi predložené znalecké posudky, ktoré však považoval tiež za rozporné preto ich tiež nepovažoval za podklad pre svoje skutkové zistenie a preto z nich nevychádzal. Z odôvodnenia nie je zrejmé, na základe akých dôkazov dospel k skutkovým zisteniam týkajúcich sa rozvodnej siete, účelu a charakteru je jednotlivých častí. Obe procesné strany síce v priebehu odvolacieho konania do spisu založili fotodokumentáciu, technické výkresy, náčrty a schémy, fotodokumentáciu a náčrty obsahujú aj oba posudky. Odvolací súd však žiaden z uvedených dôkazných prostriedkov ako dôkaz nevykonal. Z rozhodnutia sa nedá zistiť, z ktorých z nich urobil skutkové zistenie. Rovnako nevykonal ani dôkaz žalobcom predloženými zmluvami, na ktoré v odôvodnení rozhodnutia pri argumentácii názoru o postavení žalovaného poukazuje. Účastníci tak nemali možnosť bližšie vysvetliť dôkazný význam uvedených dôkazných prostriedkov ani sa k nim vyjadriť.

Odvolací súd, hoci to § 157 ods. 2 O. s. p. ukladá, v odôvodnení rozhodnutia neuviedol prečo účastníkmi navrhnuté dôkazy nevykonal.

Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa na základe rovnakého skutkového zistenia a s ním spojeného právneho záveru. K záveru o správnosti rozhodnutia dospel napriek tomu, že dôkaz, z ktorého súd dospel k rozhodujúcemu skutkovému zisteniu (navyše jediný dôkaz) nepovažoval za dostatočne preukazný pre uvedené skutkové zistenie a bez toho, aby pre svoj skutkový záver mal podklad v nim vykonanom dokazovaní urobenom procesne predpísaným spôsobom (jediné dôkazy, ktoré odvolací súd sám vykonal nepovažoval za preukazné). Žalovaný nemal možnosť uplatniť svoje procesné práva, ktoré mu umožňujú procesným predpisom dovoleným spôsobom ovplyvňovať priebeh konania a jeho výsledok.

Medzi základné zásady práva na spravodlivý súdny proces patrí aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Súdy sú povinné svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby jasne a zrozumiteľne dávalo odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému

uplatneniu (napr. Ústavný súd Slovenskej republiky sa v náleze III. ÚS 119/03 alebo IV. ÚS 115/03). Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu uvedené požiadavky nespĺňa. Odôvodnenie rozhodnutia nereaguje na značnú časť dôvodov uvedených žalovaným v odvolaní, jasne a zrozumiteľne nezdôvodňuje prečo nevykonal žalovaným navrhnuté dôkazy. Uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku ho robia nepreskúmateľným a sú vadou, ktorou sa odníma účastníkovi možnosť riadne konať pred súdom.

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd tým, že neodstránil pochybenia, ktorých sa dopustil súd prvého stupňa a v popísanej procesnej situácii potvrdil jeho rozsudok bez toho aby v odvolacom konaní vykonal dokazovanie a rozhodnutím, ktorého odôvodnenie nespĺňa požiadavky spravodlivého súdneho procesu odňal, dovolateľovi možnosť konať pred súdom, čím zaťažil konanie vadou, ktorá podľa § 237 písm. f) O. s. p. zakladá prípustnosť dovolania. Keďže táto vada je podľa § 241 ods. 2 písm. a) samostatným dovolacím dôvodom, dovolací súd napadnuté rozhodnutie podľa § 243 ods. 1 O. s. p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň zrušil aj uznesenie odvolacieho súdu z 18. novembra 2009, č. k. 3 Cob 71/2009 – 1198 o trovách odvolacieho konania, ktorý obsahuje závislý výrok (§ 212 ods. 2 písm. b) v spojení s §243c O. s. p.).

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková